

د افغانستان اسلامي جمهوریت

د عدلیې وزارت

رسمي جریده

فوق العاده ګڼه

قانون رسانه های همگانی

تاریخ نشر: (۱۵) سرطان سال ۱۳۸۸ هـ ش نمبر مسلسل: (۹۸۶)

ریاست جمهوری اسلامی افغانستان

شماره: (۵۸۶۰)

تاریخ: ۱۳۸۸/۴/۹

محترم سرور دانش وزیر عدلیه !

قانون رسانه های همه گانی که به اساس مصوبه شماره (۹۶) مؤرخ ۱۳۸۷/۶/۱۰ ولسی جرگه مجدداً به دو تلت آرای کل اعضای آن تصویب گردید نسبت تناقض برخی از مواد آن با احکام قانون اساسی افغانستان، با رعایت حکم ماده (۱۲۱) قانون مذکور غرض بررسی مطابقت آن به ستره محکمه جمهوری اسلامی افغانستان ارجاع و اینک قرار شورای عالی ستره محکمه در ضمیمه نامه شماره (۱۷) مؤرخ ۱۳۸۸/۱/۲۶ آن اداره واصل گردید تا به نشر قانون رسانه های همه گانی و قرار شورای عالی ستره محکمه در جریده رسمی اقدام نمایند.

حامد کرزی

رئیس جمهوری اسلامی افغانستان

ولسی جرگه

مصوبه

قانون رسانه های همگانی به دوثلت آرای کل اعضاء

شماره مسلسل: (۹۶)

تاریخ تصویب: ۱۳۸۷/۶/۱۰

ولسی جرگه در جلسه عمومی روز یکشنبه مؤرخ ۱۳۸۷/۶/۱۰ خویش به تاسی از حکم ماده نود و چهارم قانون اساسی، قانون رسانه های همگانی را مجدداً به دوثلت آرای کل اعضاء تصویب نمود.

بااحترام

امان الله پیمان

نائب دوم ولسی جرگه

جمهوری اسلامی افغانستان

ستره محکمه

شورای عالی

قرار قضائی نمبر (۶) مؤرخ ۱۳۸۸/۱/۲۶ شورای عالی ستیره محکمه جمهوری اسلامی افغانستان

شورای عالی ستیره محکمه در مورد کسب رای اعتماد رئیس رادیو تلویزیون ملی از ولسی جرگه، قرار ذیل را صادر نمود.

کسب رای اعتماد ذواتیکه باید از ولسی جرگه تائید گردد در متن قانون اساسی به صراحت تسجیل گردیده که عبارتند از:

۱- وزراء، لوی څارنوال، رئیس بانک مرکزی، رئیس امنیت ملی و رئیس سره میاشت حسب حکم فقره (۱۱) ماده ۶۴

۲- رئیس و اعضای ستیره محکمه حسب فقره (۱۲) ماده (۶۴).

۳- اعضای کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی حسب حکم ماده (۱۵۷) قانون اساسی.

طوریکه دیده می شود شرط تائید تعیین ذوات فوق الذکر توسط ولسی جرگه طبق مواد فوق الذکر قانون اساسی امر منصوصی بوده هر گونه ایزاد بر آن به معنی تعدیل قانون اساسی که صرفاً از صلاحیت لویه جرگه می باشد محسوب می گردد.

برای معلومات بیشتر باید علاوه نمود که در تمام نسخه های مسوده های قانون اساسی قبل از تدویر لویه جرگه فقره (۱۱) ماده (۶۴) به این متن تسجیل گردیده بود:

تعیین وزرا و لوی څارنوال به تائید ولسی جرگه و عزل و قبول استغای آنها.

مراجعه شود به ضمیمه نمبر (۱).

وایزاد: رئیس بانک مرکزی، رئیس امنیت ملی و رئیس سره میاشت در فقره مذکور توسط لویه جرگه در نسخه (۷) جدی علاوه و منظور گردیده. مراجعه شود به ضمیمه نمبر (۲).

لذا هرگونه ایزاد دیگر در فقره متذکره بجز اینکه از طرف لویه جرگه اعمال گردد مجاز نمی باشد.

بناءً شورای عالی ستیره محکمه شرط تائید تعیین رئیس رادیو تلویزیون ملی را توسط ولسی جرگه خلاف قانون اساسی حکم می کند.

فهرست مندرجات

قانون رسانه های همگانی

فصل اول

احکام عمومی

<u>عنوان</u>	<u>صفحه</u>	<u>مواد</u>
مبنی.....	۱	ماده اول:
هدف.....	۱	ماده دوم:
اصطلاحات.....	۲	ماده سوم:

فصل دوم

حقوق و مکلفیت ها

آزادی فکر و بیان.....	۴	ماده چهارم:
مطالبه معلومات.....	۴	ماده پنجم:
حمایت قانونی.....	۴	ماده ششم:
حق جواب دادن.....	۵	ماده هفتم:
عدم نشر جواب.....	۵	ماده هشتم:
تشکل صنفی.....	۵	ماده نهم:

فصل سوم

تأسیس رسانه های چاپی

تأسیس رسانه ها.....	۶	ماده دهم:
داشتن آدرس و سایر مشخصات.....	۶	ماده یازدهم:

فصل چهارم

تأسیس رسانه های همگانی برقی

- ماده دوازدهم: تأسیس رسانه برقی.....۷
- ماده سیزدهم: رسانه برقی عامه رادیو تلویزیون ملی افغانستان.....۷
- ماده چهاردهم: موقعیت اداره رادیو تلویزیون ملی.....۷
- ماده پانزدهم: مکلفیت ها و وظایف.....۷
- ماده شانزدهم: برنامه های دینی و ملی.....۸
- ماده هفدهم: اداره رادیو تلویزیون در حالات اضطرار.....۸
- ماده هجدهم: حفظ برنامه ها.....۸
- ماده نوزدهم: رسانه های برقی غیر دولتی.....۸
- ماده بیستم: رعایت اصول.....۸
- ماده بیست و یکم: آزادی رادیو تلویزیون های خصوصی.....۸
- ماده بیست و دوم: رعایت توازن.....۹
- ماده بیست و سوم: نگهداری مطالب ضبط شده.....۹
- ماده بیست و چهارم: حق ادعا.....۹
- ماده بیست و پنجم: مکلفیت مدیران مسؤل رسانه های برقی.....۹

فصل پنجم

منابع مالی رسانه های همگانی

- ماده بیست و ششم: منابع تمویل.....۱۰

فصل ششم

تأسیس مطابع و مؤسسات فرهنگی

- ماده بیست و هفتم: حق تأسیس..... ۱۱
- ماده بیست و هشتم: جواز فعالیت..... ۱۱

فصل هفتم

صاحب امتیاز، شرایط و مکلفیت ها

- ماده بیست و نهم: صاحب امتیاز..... ۱۱
- ماده سی ام: شرایط صاحب امتیاز..... ۱۱
- ماده سی و یکم: داشتن اساسنامه..... ۱۲
- ماده سی و دوم: ثبت رسانه ها و مؤسسات فرهنگی..... ۱۲
- ماده سی و سوم: رایة معلومات غرض ثبت رسانه ها و مؤسسات فرهنگی..... ۱۲
- ماده سی و چهارم: داشتن آدرس و نشان مخصوص..... ۱۳
- ماده سی و پنجم: حق مراجعه به محکمه..... ۱۳
- ماده سی و هشتم: انتقال ملکیت و امتیاز فعالیت..... ۱۳

فصل هشتم

مدیر مسؤل، شرایط و مکلفیت های آن

- ماده سی و هفتم: داشتن مدیر مسؤل..... ۱۴
- ماده سی و هشتم: شرایط تعیین مدیر مسؤل..... ۱۴
- ماده سی و نهم: مسؤلیت از نشر مضامین..... ۱۴
- ماده چهلم: رعایت حقوق انتقاد کننده و انتقاد شونده..... ۱۴

فصل نهم

شورای عالی رسانه ها

- ماده چهل و یکم: ترکیب شورای عالی رسانه ها..... ۱۵
- ماده چهل و دوم: کمیسیون رسانه های همگانی..... ۱۵
- ماده چهل و سوم: وظایف کمیسیون رسانه های همگانی..... ۱۶
- ماده چهل و چهارم: کمیسیون رادیو تلویزیون ملی افغانستان..... ۱۶

فصل دهم

آثار و مطالبی که تولید، چاپ و نشر آن ممنوع است

- ماده چهل و پنجم: نشر مطالب ممنوع..... ۱۸
- ماده چهل و ششم: آژانس باختر..... ۱۸
- ماده چهل و هفتم: سلب امتیاز..... ۱۸

فصل یازدهم

احکام متفرقه

- ماده چهل و هشتم: حق تهیه فلم به اتباع خارجی..... ۱۹
- ماده چهل و نهم: اطلاع از تغییرات در اساسنامه..... ۱۹
- ماده پنجاهم: مکلفیت نمایندگی آژانس ها و رسانه های خارجی..... ۱۹
- ماده پنجاه و یکم: ثبت کتاب، رساله و ناشر..... ۲۰
- ماده پنجاه و دوم: وضع قوانین..... ۲۰
- ماده پنجاه و سوم: پرداخت مالیه..... ۲۰
- ماده پنجاه و چهارم: تاریخ انفاذ..... ۲۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قانون رسانه های همگانی

فصل اول

احکام عمومی

مبنی

ماده اول:

این قانون با در نظر داشت اصول و احکام دین مبین اسلام و به تأسی از حکم ماده سی و چهارم قانون اساسی و رعایت ماده نهم اعلامیه جهانی حقوق بشر، به منظور تأمین حق آزادی فکر و بیان و تنظیم فعالیت رسانه های همگانی در کشور وضع گردیده است.

هدف

ماده دوم:

اهداف این قانون عبارت اند از:

- ۱- حمایت و تضمین حق آزادی فکر و بیان.
- ۲- حمایت از حقوق ژورنالیستان و تأمین شرایط فعالیت آزاد رسانه ها.
- ۳- ترویج و انکشاف رسانه های همگانی، آزاد، مستقل و کثرت گرا.
- ۴- فراهم نمودن زمینه های مناسب برای اظهار فکر و احساس اتباع کشور و انعکاس حقایق به طور عادلانه توسط گفتار، نوشته، رسم، تصویر، ثبت روی نوار، تمثیل، حرکت و سایر پدیده های علمی، ادبی، هنری و طبع و نشر.
- ۵- رعایت اصل آزادی بیان و رسانه های همگانی مسجل در اعلامیه جهانی حقوق، بشر با رعایت اصول و احکام دین مقدس اسلام.
- ۶- کمک به منظور رشد سالم رسانه های همگانی به نحوی که بتوانند وسایل مؤثر نشر اخبار صحیح، اطلاعات، آموزش، تربیت و شگوفایی علم و ثقافت در کشور بوده، نظریات مردم را مطابق با معیارها، اصول و ارزشهای ژورنالیستی (صداقت، بی طرفی و توازن) انعکاس دهد.

اصطلاحات

ماده سوم:

اصطلاحات آتی در آن قانون دارای مفاهیم ذیل می باشد:

- ۱- رسانه: وسیله انتقال پیام، معلومات و اطلاعات با استفاده از وسایل آتی می باشد:
 - رسانه برقی: رادیو، تلویزیون، شبکه کیبلی و اینترنت.
 - رسانه چاپی: روزنامه، جریده (هفته نامه، نشریه پانزده روز، ماهنامه، گاهنامه، فصل نامه، سالنامه، پوستر و خبرنامه).
- ۲- رسانه همگانی در این قانون به انواع ذیل تقسیم می گردد:
 - رسانه عامه: رسانه ای است که متعلق به عامه مردم بوده، از طریق دولت، نشر اعلانات و عرضه خدمات تمویل می گردد.
 - رسانه خصوصی: رسانه ای است که متعلق به اشخاص حقیقی، سازمانهای سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی بوده و از طرف آنها تجهیز و تمویل می گردد.
- ۳- ژورنالیست: شخص حرفوی و مسلکی است که از طریق رسانه ها مواد و محتوای نشراتی را تهیه و عرضه می نماید.
- ۴- مطبعه: دستگاه اقتصادی و تخنیکی است که خدمات چاپی را انجام می دهد.
- ۵- طابع: شخص حقیقی یا حکمی است که به اساس ملکیت یا نمایندگی مالک، متصدی امور مطبعه می باشد.
- ۶- ناشر: شخص حقیقی یا حکمی است که اجازه طبع و نشر آثار غیر موقت را دارا می باشد.
- ۷- نشر: عملیه انتقال پیام و خبر از طریق رسانه های همگانی است.
- ۸- مؤسسه تولید فلم: نهادی است که در پرتو اساسنامه و اهداف خویش فلم های مستند و سینمایی و عکس و سلاید را تولید می کند.
- ۹- مؤسسه نشراتی: شخصیت حکمی است که به اساس اساسنامه تأسیس و نشرات رسانه های برقی، چاپی موقت و غیر موقت را مطابق به اهدافش نشر و پخش می نماید.
- ۱۰- نهاد آموزشی ژورنالیزم: نهادی است که به صورت کوتاه مدت یا دراز مدت به آموزش مسلکی ژورنالیزم می پردازد.

- ۱۱- دارالترجمه: مؤسسه حکمی است که طبق اساسنامه حق دارد مطالب و مضامینی را از زبانی به زبان ترجمه کند.
- ۱۲- آژانس خبر رسانی: شخصیت حکمی است که در عرصه ارتباطات، جمع آوری و رسانیدن اطلاعات فعالیت می نماید.
- ۱۳- شرکت تبلیغات و اعلانات: شخصیت حکمی تجاری است که مطابق اساسنامه به تبلیغات و اعلانات می پردازد.
- ۱۴- حق نسخه برداری (کاپی رایت): داشتن حق مالکیت معنوی و امتیاز انتشارات ثبت شده است که در مطابقت با معیارهای قبول شده توسط قانون جداگانه تنظیم می شود.
- ۱۵- صاحب امتیاز: شخص حقیقی یا حکمی است که به تأسیس و تدویر رسانه های برقی، چاپی، نهاد آموزش ژورنالیسم، مطبوعه، مؤسسه نشراتی، دارالترجمه، آژانس خبر رسانی، مؤسسه تولید فلم و شرکت تبلیغات و اعلانات می پردازد.
- ۱۶- مدیر مسئول: شخصی است که طوربالفعل مسئولیت امور نشراتی مربوط به وسایل مندرج جزء (۱۵) این ماده را به عهده دارد.
- ۱۷- رادیو: وسیله ارتباط و اطلاع رسانی همگانی سمعی است.
- ۱۸- تلویزیون: وسیله ارتباط و اطلاع رسانی همگانی سمعی و بصری است.
- ۱۹- شبکه کیبلی: رسانه همگانی سمعی و بصری است که برنامه های اطلاعاتی، تعلیمی، تربیتی، فرهنگی و تفریحی ملی و بین المللی را برای مشترکین عرضه می کند.
- ۲۰- اعلانات: عرضه نوعی خدمات سمعی و بصری برای اشخاص حقیقی یا حکمی است که در رسانه های همگانی برقی و چاپی در بدل پول یا خدمات متقابل آن انجام می شود.
- ۲۱- اعانه: اجرای هر نوع کمک توسط اشخاص حقیقی یا حکمی است که به منظور تقویت معنوی یا مادی رسانه های همگانی انجام میابد.

فصل دوم

حقوق و مکلفیت ها

آزادی فکر و بیان

ماده چهارم:

(۱) هر شخص حق آزادی فکر و بیان را دارد.

طلب، حصول و انتقال معلومات، اطلاعات و نظریات در حدود احکام قانون بدون مداخله، ایجاد محدودیت و تهدید از طرف مسئولین دولتی شامل این حق است. این حق در برگیرنده فعالیت آزاد وسایل پخش، توزیع و دریافت معلومات نیز می باشد.

(۲) دولت، آزادی رسانه های همگانی را حمایت، تقویه و تضمین می نماید.

هیچ شخص حقیقی یا حکمی به شمول دولت و ادارات دولتی نمی تواند فعالیت آزاد رسانه های خبری یا معلوماتی را منع، تحریم، سانسور یا محدود نموده و یا طور دیگری در امور نشرات رسانه های همگانی و معلوماتی مداخله نماید، مگر مطابق احکام این قانون.

مطالبه معلومات

ماده پنجم:

هر شخص حق دارد معلومات را طلب و دریافت نماید. دولت بنا بر تقاضای اتباع کشور معلوماتی را که مطالبه می شود به دسترس آنان قرار می دهد، مگر اینکه معلومات مطالبه شده محرم بوده و افشای آن امنیت، منافع ملی و تمامیت ارضی کشور را به خطر مواجه سازد و یا به حقوق دیگران صدمه وارد نماید.

حمایت قانونی

ماده ششم:

(۱) ژورنالیستان در اجرای فعالیت های مسلکی مربوط به نشر گزارش ها و نظریات انتقادی مورد حمایت قانونی قرار می گیرند.

(۲) ژورنالیستان حق دارند از افشای منابع معلوماتی شان خود داری نمایند، مگر اینکه محکمه ذیصلاح در مورد افشای آن حکم نموده باشد.

حق جواب دادن

ماده هفتم:

- (۱) هر شخص حقیقی یا حکمی که از ناحیه یک رسانه همگانی مورد تعرض قرار گرفته، شخصیت، اعتبار یا منافع مادی آن متضرر شود، حق دارد جواب رد آن را در عین رسانه بدهد.
- (۲) رسانه مربوط بدون تأخیر جواب را طور رایگان در عین رسانه در شماره یا نشریه بعدی به نشر بسپارد.
- (۳) جواب ارایه شده عاری از ماهیت جرمی بوده و منحصر به جواب موضوع ادعا شده در آن رسانه باشد که به شکل نوشتاری با امضای شخص متضرر یا وکیل آن به مدیر مسئول آن رسانه همگانی سپرده شود.
- (۴) هرنوع شکایت در مورد عدم نشر جواب به کمیسیون مربوطه ارجاع می گردد.
- (۵) حق جواب در مورد گزارش از جریان جلسات شورای ملی و محاکم علنی صدق نمی کند، مگر اینکه جریان جلسات مذکور توسط رسانه ای تحریف شده باشد.

عدم نشر جواب

ماده هشتم:

رسانه های همگانی در موارد زیر می توانند از نشر جواب خود داری نمایند:

۱- جواب خارج از موضوع بحث باشد.

۲- جواب دیر تر از نود روز به رسانه رسیده باشد.

تشکل صنفی

ماده نهم:

ژورنالیستان و سایر اعضای رسانه های همگانی می توانند به منظور دفاع از منافع صنفی مربوط مطابق احکام قانون اتحادیه ها، انجمن ها و کانون های مستقل صنفی را ایجاد نمایند.

فصل سوم

تأسیس رسانه های چاپی

تأسیس رسانه ها

ماده دهم:

(۱) اتباع کشور، احزاب سیاسی، سازمان های اجتماعی، مؤسسات غیر دولتی داخلی و پناه گزینان کشور های خارجی و ادارات دولتی می توانند مطابق احکام این قانون رسانه های چاپی را تأسیس نمایند.

(۲) نمایندگی های سیاسی خارجی در افغانستان با رعایت موازین دیپلماتیک می توانند به طبع و نشر خبرنامه بپردازند.

(۳) نمایندگی های مؤسسات بین المللی و بین الحکومتی می توانند در ساحات کارشان با اطلاع قبلی وزارت ها و نهاد های مربوط به تحقیقات علمی و نشر و پخش نشرات موقت و غیر موقت بپردازند.

(۴) گزارش ها و تحقیقات علمی با اطلاع قبلی وزارت ها و نهادهای مربوط صورت بگیرد.

(۵) مؤسسات غیر دولتی خارجی (NGOS) که مطابق احکام قانون تأسیس شده باشند، در صورتی که مدیر مسئول آن از اتباع افغانستان باشد می توانند در ساحة کار تخصصی شان بعد از کسب اجازه وزارت اطلاعات و فرهنگ به نشرات موقت و غیر موقت بپردازند.

(۶) رسانه های چاپی مندرج جزء دوم ماده سوم این قانون بدون ثبت قبلی تأسیس و نشر شده می توانند.

در صورتی که نشریه قبل از ثبت نشر گردیده باشد، صاحب امتیاز مکلف است در خلال مدت دو هفته نشریه خود را مطابق احکام این قانون ثبت نماید.

داشتن آدرس و سایر مشخصات

ماده یازدهم:

رسانه چاپی حاوی اسم نشریه، آدرس مشخص، نام و محل چاپخانه، نام صاحب امتیاز و مدیر مسئول و تاریخ نشر آن می باشد.

فصل چهارم

تأسیس رسانه های همگانی برقی

تأسیس رسانه برقی

ماده دوازدهم:

اتباع کشور، احزاب سیاسی، سازمانهای اجتماعی، مؤسسات غیر دولتی و شرکت های خصوصی داخلی و ادارات دولتی می توانند طبق احکام این قانون رسانه های برقی را تأسیس نمایند.

رسانه برقی عامه رادیو تلویزیون ملی افغانستان

ماده سیزدهم:

رادیو تلویزیون ملی افغانستان رسانه همگانی متعلق به ملت افغانستان است که بحیث ریاست مستقل در چوکات قوه اجرائیه فعالیت و بودجه آن از طریق حکومت، اعلانات و عرصه خدمات تأمین می گردد.

*- شورای عالی ستره محکمه به اساس قرار قضائی نمبر (۶) مؤرخ ۱۳۸۸/۱/۲۶ خویش پراگراف دوم ماده سیزدهم قانون رسانه های همگانی را که چنین مشعر است:

((تعیین رئیس رادیو تلویزیون ملی از جناب رئیس جمهور با تائید ولسی جرگه صورت میگیرد))، خلاف قانون اساسی افغانستان تشخیص نموده است.

موقعیت اداره رادیو تلویزیون ملی

ماده چهاردهم:

اداره مرکزی رادیو تلویزیون ملی در شهر کابل موقعیت داشته و ادارات محلی آن در ولایات مستقر می باشند.

مکلفیت ها و وظایف

ماده پانزدهم:

اداره رادیو تلویزیون ملی مکلف است برنامه های خویش را در پرتو اصول و احکام دین مبین اسلام و ارزشهای ملی و معنوی ملت افغانستان عیار نموده و در برنامه های خویش اطلاع رسانی و تعمیم آموزش دینی، علمی، فرهنگی، اقتصادی و امنیت روانی و اخلاقی را در نظر بگیرد.

برنامه های دینی و ملی

ماده شانزدهم:

اداره رادیو تلویزیون ملی با رعایت بی طرفی کامل در جهت تأمین وحدت ملی و تقویۀ ارزشهای دینی و ملی کشور، برنامه های خویش را به گونه ای تنظیم نماید که انعکاس دهنده فرهنگ، زبان و عقاید دینی و مذهبی تمامی اقوام ساکن در کشور باشد.

اداره رادیو تلویزیون در حالات اضطرار

ماده هفدهم:

در حالات اضطرار اداره رادیو تلویزیون ملی افغانستان به طور کامل زیر نظر رئیس جمهور عمل می نماید.

حفظ برنامه ها

ماده هجدهم:

اداره رادیو تلویزیون ملی مکلف است تمام برنامه های ثبت و ضبط شده خویش را در آرشیف رادیو تلویزیون ملی حفظ نماید.

رسانه های برقی غیر دولتی

ماده نوزدهم:

ادارات رادیو و تلویزیون های خصوصی فعالیت های خویش را در روشنایی احکام این قانون انجام می دهند.

رعایت اصول

ماده بیستم:

ادارات رادیو و تلویزیون های خصوصی مکلف اند در نشرات خویش اصول و احکام دین مقدس اسلام و ارزشهای ملی، معنوی و اخلاقی و امنیت روانی ملت افغانستان را رعایت نمایند.

آزادی رادیو تلویزیون های خصوصی

ماده بیست و یکم:

ادارات رادیو و تلویزیون های خصوصی در تهیه و تدوین کلیه پروگرام های خویش با رعایت احکام این قانون آزاد اند.

رعایت توازن

ماده بیست و دوم:

ادارات رادیو و تلویزیون های خصوصی در موضع گیری جناح ها و شخصیت های سیاسی علیه یکدیگر توازن را مراعات نموده و نظریات طرفین را به طور بی طرفانه نشر نمایند.

نگهداری مطالب ضبط شده

ماده بیست و سوم:

ادارات رادیو و تلویزیون های خصوصی مکلف اند که مطالب ثبت و ضبط شده خویش را حداقل تا مدت سه سال در آرشیف خود نگهداری نمایند.

حق ادعا

ماده بیست و چهارم:

هرگاه شخص حقیقی یا حکمی به شکل نوشتاری ادعا کند که حق شان در پروگرام یک رسانه همگانی ضایع گردیده، می تواند آن را از آرشیف آن رسانه اخذ و با پول خودش تکثیر و مورد استفاده قرار دهد.

مکلفیت مدیران مسئول رسانه های برقی

ماده بیست و پنجم:

(۱) مدیران مسئول رسانه های همگانی برقی در برنامه های آموزشی خویش مسائل دینی و اخلاقی، صحت، محیط زیست، اهمیت معارف و مضرات کشت، تولید و مصرف مواد مخدر و مسکرات را بگنجانند.

(۲) مدیران مسئول رسانه های همگانی برقی مکلف اند آذان نماز های پنجگانه را از طریق شبکه های خویش پخش نموده و در ترتیب برنامه های خویش تقدس روزهای مقدس اسلامی و ماه مبارک رمضان را مراعات نمایند.

فصل پنجم

منابع مالی رسانه های همگانی

منابع تمویل

ماده بیست و ششم:

(۱) رسانه های همگانی می توانند طبق احکام این قانون از طرق ذیل خود را تمویل نمایند:

۱- نشر اعلانات، پیامها، برنامه های سیاسی، دینی، مذهبی و اجتماعی اشخاص حقیقی یا حکمی، شرکتهای تولیدی تجاری داخلی و خارجی، نهاد های سیاسی و فرهنگی و احزاب سیاسی.

۲- اخذ اعانه از اشخاص حقیقی یا حکمی، مؤسسات کمک کننده ملی و بین المللی که برای انکشاف رسانه های همگانی فعالیت می نمایند.

(۲) مدیران مسئول رسانه های همگانی مکلف اند راپور مالی سالانه خویش را به شورای عالی رسانه ها و وزارت مالیه ارایه بدارند.

(۳) منابع و مبالغ عواید باید شفاف و روشن باشد.

(۴) عرضه خدمات مسلکی و تخصصی به اشخاص حقیقی یا حکمی در بدل قیمت.

فصل ششم

تأسیس مطابع و مؤسسات فرهنگی

حق تأسیس

ماده بیست و هفتم:

اتباع کشور، احزاب سیاسی، سازمانهای اجتماعی، شرکتهای و مؤسسات غیر دولتی داخلی و خارجی و ادارات دولتی حق دارند مطابق احکام این قانون مطابع، مؤسسات تولید فیلم، نشراتی، آموزش ژورنالیسم، دارالترجمه، آژانس خبر رسانی، شرکت های تبلیغاتی و اعلانات را تأسیس نمایند.

جواز فعالیت

ماده بیست و هشتم:

اتباع کشور، احزاب سیاسی، سازمان های اجتماعی، شرکتهای و مؤسسات غیر دولتی داخلی و خارجی که مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون را تأسیس می نمایند، مکلف اند جواز فعالیت آن را از وزارت اطلاعات و فرهنگ اخذ نمایند.

فصل هفتم

صاحب امتیاز، شرایط و مکلفیت ها

صاحب امتیاز

ماده بیست ونهم:

رسانه های همگانی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون دارای صاحب امتیاز می باشند.

شرایط صاحب امتیاز

ماده سی ام:

صاحبان امتیاز رسانه های همگانی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون واجد شرایط ذیل می باشند:

(الف) اشخاص حقیقی

۱- داشتن سن تابعیت کشور.

۲- اكمال سن هجده سالگی.

۳- محروم نبودن از حقوق مدنی به اساس حکم محکمه با صلاحیت.

(ب) اشخاص حکمی

۱- ثبت و راجستر در ادارات ذیربط دولت.

۲- تثبیت هویت افغانی توسط ادارات ذیربط مسؤل.

اشخاص و نهادهای مندرج فقره های (۲ و ۳) ماده دهم این قانون از این حکم مستثنی است.

۳- محروم نبودن از حقوق مدنی به اساس حکم محکمه با صلاحیت.

اشخاص و مؤسسات خارجی باید سند تابعیت کشور متبوع خویش را داشته باشند.

داشتن اساسنامه

ماده سی و یکم:

صاحبان امتیاز رسانه های همگانی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون مکلف اند معلومات لازمه را در مورد رسانه یا مؤسسه خویش و نحوه فعالیت آنها در اساسنامه مربوط که در برگیرنده اهداف، تشکیل، صلاحیت ها، وظایف، مقدار سرمایه و منابع مالی می باشد، تنظیم نمایند.

ثبت رسانه ها و مؤسسات فرهنگی

ماده سی و دوم:

صاحبان امتیاز رسانه های همگانی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون مکلف اند رسانه ها و مؤسسات خود را مطابق احکام مندرج این قانون ثبت نمایند.

ارایه معلومات غرض ثبت رسانه ها و مؤسسات فرهنگی

ماده سی و سوم:

صاحبان امتیاز رسانه های همگانی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون مکلف اند بیان نامه ای حاوی معلومات ذیل را به خاطر ثبت به وزارت اطلاعات و فرهنگ تقدیم نمایند:

۱- شهرت مکمل.

۲- نوع فعالیت.

۳- اسم رسانه.

۴- محل فعالیت آن.

۵- هدف و مرام فعالیت.

۶- منبع تمویل و اندازه سرمایه.

۷- در رسانه های چاپی: تیراژ، زبان، نوع، محتوای نشراتی، موعد چاپ، قطع و صحافت.

۸- در رسانه های برقی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون تثبیت کمیت و کیفیت ماشین آلات و تجهیزات.

داشتن آدرس و نشان مخصوص

ماده سی و چهارم:

رسانه های همگانی مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون دارای آدرس، مهر و نشان مخصوص می باشند.

حق مراجعه به محکمه

ماده سی و پنجم:

هرگاه صاحب امتیاز، تصمیم وزارت اطلاعات و فرهنگ را مبنی بر عدم ثبت یا صدور جواز مغایر احکام قانون بداند، می تواند به کمیسیون مربوط مراجعه نماید. در صورت عدم قناعت می تواند به پیشگاه محکمه اقامه دعوی کند.

انتقال ملکیت و امتیاز فعالیت

ماده سی و ششم:

(۱) انتقال ملکیت و امتیاز فعالیت (فروش، هبه و میراث) رسانه های همگانی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون مجاز است.

(۲) حق امتیاز فعالیت به شخصی انتقال یافته می تواند که واجد شرایط مندرج این قانون باشد.

(۳) در صورت فروش یا هبه نمودن ملکیت و یا حق امتیاز رسانه ها و مؤسسات فوق الذکر به شخص دیگر مراتب مندرج احکام این قانون مجدداً تطبیق می گردد.

(۴) در صورت وفات یا از دست دادن اهلیت حقوقی صاحب امتیاز در مورد ملکیت مادی مطابق احکام این قانون و قانون مدنی اجراءات می گردد.

امتیاز ملکیت معنوی آن به شخصی که ورثه به وی توافق داشته و واجد شرایط مندرج این قانون باشد انتقال می یابد.

فصل هشتم

مدیر مسئول، شرایط و مکلفیت های آن

داشتن مدیر مسئول

ماده سی و هفتم:

رسانه های همگانی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون دارای مدیر مسئول می باشند.

شرایط تعیین مدیر مسئول

ماده سی و هشتم:

شخصی به حیث مدیر مسئول تعیین شده می تواند که واجد شرایط ذیل باشد:

- ۱- داشتن سند تابعیت کشور.
- ۲- اكمال سن بیست و یک سالگی.
- ۳- داشتن سند تحصیلات مسلکی یا داشتن تجربه مسلکی سه ساله.
- ۴- محروم نبودن از حقوق مدنی به حکم محکمه با صلاحیت.

مسئولیت از نشر مضامین

ماده سی و نهم:

مدیر مسئول در برابر نشر مضامین، محتویات برنامه ها و تولید پروگرام های هنری، آموزشی و تبلیغاتی خویش در رسانه های همگانی یا مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون مسئول می باشد.

رعایت حقوق انتقاد کننده و انتقاد شونده

ماده چهلم:

مدیر مسئول مکلف است تساوی حقوق انتقاد کننده و انتقاد شونده را در رسانه مربوط اعم از چاپی و برقی رعایت نماید.

فصل نهم

شورای عالی رسانه ها

ترکیب شورای عالی رسانه ها

ماده چهل و یکم:

(۱) به منظور طرح و تدوین پالیسی رسانه ای کشور، شورای عالی رسانه ها به ترکیب وزیر اطلاعات و فرهنگ، معین مسلکی وزارت مخابرات، نماینده ستره محکمه، نماینده وزارت عدلیه، دو نفر از مشرانو جرگه، دو نفر از ولسی جرگه، یک نفر عالم جید دینی به نمایندگی از شورای علماء و دو نفر مسلکی و باتجربه ژورنالیزم از جامعه ژورنالیستان و دو نفر دیگر از جامعه مدنی با پیشنهاد آنان برای مدت سه سال ایجاد می گردد.

(۲) یک نفر از اعضای شورای عالی رسانه ها از طریق انتخابات آزاد از میان خودشان بحیث رئیس انتخاب می گردد.

(۳) شیوه انتخاب چهار نفر از ژورنالیستان و جامعه مدنی به حیث اعضای شورا عالی رسانه ها و طرز کار فعالیت این شورا توسط طرز العمل جداگانه تنظیم می گردد.

(۴) شورای عالی رسانه ها دارای وظایف و صلاحیت های ذیل می باشد:

- ۱- طرح و تصویب پالیسی دراز مدت رسانه ای.
- ۲- پیشنهاد رئیس و اعضای کمیسیون رسانه های همگانی، رئیس و اعضای کمیسیون اداره رادیو و تلویزیون ملی از میان شخصیت های مسلکی، مستقل و دارای شهرت نیک غرض منظوری به رئیس جمهور.
- ۳- پیشنهاد بودجه اداره رادیو تلویزیون ملی به حکومت و ارایه گزارش سالانه به شورای ملی.

کمیسیون رسانه های همگانی

ماده چهل و دوم:

(۱) به منظور تنظیم بهتر فعالیت رسانه های همگانی کمیسیون رسانه های همگانی به ترکیب هفت نفر عضو از میان شخصیت های مسلکی، با تحصیلات عالی و با تجربه ژورنالیزم با در نظر داشت ترکیب قومی و جنسیتی ایجاد می گردد.

(۲) چهار نفر از اعضای کمیسیون برای مدت سه سال و سه نفر دیگر آن برای مدت دو سال انتخاب می گردد.

(۳) اعضای کمیسیون بیشتر از دو بار حق انتخاب شدن را ندارند.

(۴) معاش اعضای کمیسیون مطابق قانون از بودجه وزارت اطلاعات و فرهنگ پرداخته می شود.

(۵) طرز کار و فعالیت کمیسیون توسط لایحه جداگانه تنظیم می گردد.

وظایف کمیسیون رسانه های همگانی

ماده چهل و سوم:

کمیسیون مندرج ماده چهل و دوم این قانون دارای وظایف و صلاحیت های ذیل می باشد:

- ۱- بررسی درخواست متقاضیان رسانه های چاپی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون و پیشنهاد منظوری، ثبت و اعطای جواز آنان به وزارت اطلاعات و فرهنگ.
- ۲- بررسی درخواست متقاضیان رسانه های برقی و پیشنهاد منظوری آن به وزارت اطلاعات و فرهنگ بعد از تعیین فریکونسی به موافقه وزارت مخابرات.
- ۳- نظارت از فعالیت رسانه های همگانی.
- ۴- رسیدگی به شکایت از رسانه های همگانی و حل منازعات حقوقی آنان.
- ۵- احاله تخطی های جرمی رسانه های همگانی به مراجع عدلی.
- ۶- رایه مشوره های تخنیکي به گردانندگان رسانه های همگانی.
- ۷- نظارت بر امور مالی، اداری و نشراتی رادیو تلویزیون ملی.
- ۸- تدقیق بودجه اداره رادیو تلویزیون ملی و تقدیم آن به شورای عالی رسانه ها.
- ۹- تقدیم گزارش سالانه به شورای عالی رسانه ها.

کمیسیون رادیو تلویزیون ملی افغانستان

ماده چهل و چهارم:

- (۱) به منظور تنظیم بهتر امور اداره رادیو تلویزیون ملی، کمیسیون رادیو تلویزیون ملی به ترکیب هفت عضو برای مدت سه سال ایجاد می گردد.
- (۲) اعضای کمیسیون مندرج فقره یک این ماده با در نظر داشت توازن قومی و جنسیت متشکل از یک تن عالم دینی و یک تن حقوقدان، یک تن انجنیر مسلکی، یک تن خبرنگار، یک تن هنرمند مسلکی، یک تن نماینده از جامعه مدنی و یک تن از اداره رادیو تلویزیون ملی می باشد.
- (۳) کمیسیون مندرج فقره (۲) این ماده دارای وظایف و صلاحیت های ذیل می باشد.

- ۱- حفظ استقلال، بی طرفی و حیثیت مسلکی اداره رادیو تلویزیون ملی.
 - ۲- نظارت از تطبیق بودجه اداره رادیو تلویزیون ملی.
 - ۳- رایحه گزارش سالانه از فعالیت های اداره رادیو تلویزیون ملی به شورای عالی رسانه های همگانی.
 - ۴- جذب کمک های داخلی و خارجی برای تقویه اداره رادیو و تلویزیون ملی.
 - ۵- نظارت از تطبیق احکام اساسنامه اداره رادیو تلویزیون ملی و قوانین مربوط.
 - ۶- نظارت از تطبیق پالیسی نشراتی تعیین شده از سوی شورای عالی رسانه ها به نحوی که ممثل تنوع قومی، زبانی و فرهنگی همه مردم افغانستان باشد.
- (۴) اعضای کمیسیون رادیو تلویزیون ملی افغانستان طبق قانون مستحق حق الحضور مناسب می باشند که از بودجه اداره رادیو تلویزیون ملی پرداخته شود.

فصل دهم

آثار و مطالبی که تولید، چاپ و نشر آن ممنوع است

نشر مطالب ممنوع

ماده چهل و پنجم:

تولید، تکثیر، چاپ و نشر گزارش ها و مطالب ذیل در رسانه های همگانی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون جواز ندارد:

- ۱- آثار و مطالبی که مغایر با اصول و احکام دین مقدس اسلام باشد.
- ۲- آثار و مطالبی که موجب توهین به سایر ادیان و مذاهب باشد.
- ۳- آثار و مطالبی که موجب هتک حرمت، تحقیر و توهین به اشخاص حقیقی یا حکمی گردد.
- ۴- آثار و مطالبی که افترا به اشخاص حقیقی یا حکمی بوده و سبب متضرر شدن شخصیت و اعتبار آنان گردد.
- ۵- آثار و مطالبی که مغایر قانون اساسی بوده و در قانون جزاء جرم محسوب شود.
- ۶- تبلیغ و ترویج ادیان دیگر غیر از دین مقدس اسلام.
- ۷- افشای هویت و پخش تصاویر قربانیان خشونت و تجاوز به نحوی که به حیثیت اجتماعی آنان صدمه وارد نماید.
- ۸- آثار و مطالبی که به امنیت روانی و سلامت اخلاقی افراد جامعه خصوصاً اطفال و نوجوانان آسیب می رساند.

آژانس باختر

ماده چهل و هشتم:

رسانه همگانی است که در عرصه ارتباط، جمع آوری و رسانیدن اطلاعات در چوکات وزارت اطلاعات و فرهنگ فعالیت می نماید و بودجه آن از طریق آن وزارت تأمین می گردد.

سلب امتیاز

ماده چهل و هفتم:

(۱) اشخاص حقیقی یا حکمی که رسانه یا مؤسسه را در وزارت اطلاعات و فرهنگ ثبت می نمایند، در صورتی که رسانه چاپی از تاریخ ثبت الی مدت یک سال و رسانه برقی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون از تاریخ ثبت الی مدت دو سال فعالیت های نشراتی خویش را آغاز نه نمایند، امتیاز آنها سلب می گردد.

(۲) هرگاه صاحب امتیاز بعد از آغاز یک دوره فعالیت کار خود را متوقف سازد و صاحب امتیاز رسانه چاپی مدت یک سال و صاحب امتیاز رسانه برقی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم مدت دوسال مجدداً به فعالیت آغاز نه نماید، امتیاز وی سلب می گردد.

در صورت فعالیت مجدد مکلف به طی مراحل موارد مندرج ماده سی و یکم و سی و چهارم این قانون می باشند.

(۳) در صورتی تثبیت تخلف صاحب امتیاز از احکام مندرج این قانون، محکمه مربوطه می تواند امتیاز فعالیت آنرا سلب نماید.

فصل یازدهم

احکام متفرقه

حق تهیه فلم به اتباع خارجی

ماده چهارم و هشتم:

اتباع خارجی می توانند فلم های مستند و سینمایی را در کشور تهیه و تولید نمایند، مشروط بر اینکه معرفی نامه از وزارت امور خارجه و اجازه قبلی وزارت اطلاعات و فرهنگ را اخذ نموده باشند.

اطلاع از تغییرات در اساسنامه

ماده چهارم و نهم:

(۱) مسئولین رسانه های همگانی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون مکلف اند هر نوع تغییراتی که در چگونگی و یا توقف فعالیت، آدرس، اساسنامه و سایر مشخصات مندرج این قانون وارد نمایند، وزارت اطلاعات و فرهنگ را در جریان قرار دهند.

(۲) مسئولین رسانه های همگانی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون مکلف اند به خاطر معلومات احصائیوی در آغاز هر سال از ادامه یا عدم ادامه فعالیت خود وزارت اطلاعات و فرهنگ را در جریان قرار دهد.

مکلفیت نمایندگی آژانس ها و رسانه های خارجی

ماده پنجاهم:

(۱) نمایندگی های آژانس ها و رسانه های همگانی خارجی که قصد فعالیت در داخل افغانستان را دارند مکلف اند با اخذ معرفی نامه از وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی افغانستان، وزارت اطلاعات و فرهنگ را کتباً از کشور مربوطه و نوع فعالیت، مدت فعالیت و محل آن مطلع ساخته و کارت مخصوص خبرنگاری دریافت نمایند.

(۲) آژانس ها و رسانه های مندرج فقره (۱) این ماده مکلف به رعایت حکم ماده چهارم و پنجم این قانون می باشند.

ثبت کتاب، رساله و ناشر

ماده پنجاه و یکم:

کتاب و رساله بعد از نشر توسط ناشر در وزارت اطلاعات و فرهنگ ثبت گردیده و صاحب امتیاز آن مکلف است از هر کتاب، رساله و نشریه خود دو نسخه به وزارت اطلاعات و فرهنگ و کتابخانه عامه بفرستد.

وضع قوانین

ماده پنجاه و دوم:

امور مربوط به حق نسخه برداری (کاپی رایت)، تشکیل اتحادیه های صنفی، احکام جزایی تخلفات رسانه ها، اعلانات و طلب معلومات طبق قوانین جداگانه تنظیم می گردد.

پرداخت مالیه

ماده پنجاه و سوم:

از عواید رسانه های همگانی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون طبق احکام قانون مالیه اخذ می گردد. نشرات چاپی موقوف و غیر موقوف از این حکم مستثنی می باشند.

تاریخ انفاذ

ماده پنجاه و چهارم:

این قانون از تاریخ نشر در جریده رسمی نافذ بوده و با انفاذ آن قانون رسانه های همگانی منتشره جریده رسمی شماره (۸۷۱) مؤرخ پانزدهم جدی سال ۱۳۸۴ هجری شمسی ملغی شمرده می شود.